

ΣΚΕΠΤΙΚΟ

Η διακοσασετής επέτειος της ελληνικής επανάστασης συμπίπτει με εξεγέρσεις και νέους αγώνες σε όλο τον πλανήτη ενάντια στη δυτική αποικιοκρατική κληρονομιά της λευκής υπεροχής, των εθνικισμών και του φυλετικού καπιταλισμού.

Σήμερα γινόμαστε μάρτυρες θεαματικών καταστροφών και αποκαθήλωσης μνημείων και αγαλμάτων δουλεμπόρων και λευκών ρατσιστών, ενώ μακροχρόνια αιτήματα για αποζημιώσεις και κατάργηση της αστυνομίας επανέρχονται έντονα στην επικαιρότητα. Ακτιβιστές των Black Lives Matter, αυτόχθονες διαδηλωτές και κοινωνικά κινήματα από τη Νότια Αμερική ως την Παλαιστίνη δεν έρχονται απλώς να αμφισβητήσουν τον βρετανικό ιμπεριαλισμό ή την αμερικανική ρατσιστική κληρονομιά, αλλά επιδιώκουν να διαλύσουν ολόκληρο το δυτικό οικοδόμημα του φυλετικού καπιταλισμού που έχει χτιστεί στις πλάτες των «κολασμένων της γης».

Εμπνευσμένη από αυτούς τους αγώνες, η πρωτοβουλία *Να απο-αποικιοποιήσουμε την Hellas* προτάσσει την επείγουσα επανεξέταση της θέσης της νεότερης Ελλάδας σε σχέση με γεωγραφίες και γενεαλογίες της ευρωπαϊκής αποικιοκρατίας.

Το ελληνικό έθνος-κράτος συχνά περιγράφεται ως το «λίκνο του δυτικού πολιτισμού» και η «κοιτίδα της δημοκρατίας», ενώ η ελληνική επανάσταση επαινείται ως η πρώτη εθνική επανάσταση στην Ευρώπη. Η Ευρώπη και η Δύση νοούνται ως συνώνυμες της προόδου, του ορθολογισμού, της δικαιοσύνης και της ελευθερίας. Ωστόσο, εδώ και πολλές δεκαετίες, οι αντι-αποικιακοί αγώνες και η απο-αποικιακή και μετα-αποικιακή θεωρία έχουν αναδείξει την καπιταλιστική εκμετάλλευση, τις εθνικές διαιρέσεις, τη γενοκτονική βία, τη λευκή υπεροχή, την πατριαρχία, τον αντισημιτισμό και την ισλαμοφοβία ως τα υλικά θεμέλια και την ιδεολογική βάση της Ευρώπης.

Υπό αυτό το πρίσμα, η Ελληνική Επανάσταση σηματοδοτεί όχι μόνο τη ρήξη με την Οθωμανική αυτοκρατορία, αλλά και την αρχή μιας μακράς διαδικασίας οικειοποίησης αφηγημάτων και πρακτικών που βρίσκονταν ήδη στην υπηρεσία της ευρωπαϊκής «εκπολιτιστικής αποστολής». Η εδραίωση του νέου κράτους δρομολόγησε πολυσχιδείς πρακτικές εθνοκάθαρσης, δημιουργίας και αστυνόμευσης μειονοτήτων, άρνησης ταυτοτήτων και βίαιης ομογενοποίησης οι οποίες βασίζονταν και στην παθολογικοποίηση της προϋπάρχουσας κατά την Οθωμανική περίοδο θρησκευτικής, γλωσσικής και πολιτισμικής ετερότητας και συνύπαρξης.

Αρχικά αυτή η ανείπωτη βία έπληξε πληθυσμούς που δεν εναρμονίζονταν με το θρησκευτικά εξαντισμένο, ελληνο-ορθόδοξο έθνος-κράτος, αλλά στη συνέχεια εξαπλώθηκε σε υποκείμενα που θεωρήθηκαν επικίνδυνα ή ελλειμματικά σε άλλα επίπεδα, όπως ο γλωσσικός κώδικας, το πολιτισμικό υπόβαθρο, οι πολιτικές πεποιθήσεις, η έμφυλη ταυτότητα και ο σεξουαλικός προσανατολισμός.

Η πρωτοβουλία *Να απο-αποικιοποιήσουμε την Hellas* φιλοδοξεί να φέρει στο επίκεντρο της συζήτησης την αμφίσημη κι αμφίδρομη σχέση του ελληνικού έθνους-κράτους με τις αποικιοκρατικές γενεαλογίες της Ευρώπης. Παρά το γεγονός ότι η Ελλάδα έχει αναλυθεί στο παρελθόν ως «αποικιακό σχέδιο», «κρυπτο-αποικία» και, πιο πρόσφατα, ως «αποικία χρέους», είναι επείγουσα η ανάγκη να φέρουμε στο προσκήνιο το διαμορφωτικό ρόλο που διαδραμάτισε η «Hellas» στο ευρωπαϊκό αποικιακό σχέδιο.

dēcolonize hellás

Με τον όρο «Hellas» υποδηλώνεται ένα συνάθροισμα από ιδεολογίες (διαφορετικοί Ελληνισμοί) και θεσμούς, υλικότητες και συμβολισμούς, πολιτικές και τεχνολογίες, σώματα και πληθυσμούς, ταυτότητες και συν-κινήσεις, που εντοπίζονται εντός και εκτός των χρονικοτήτων και των συνόρων του ελληνικού έθνους-κράτους (Ελλάδα).

Η “Hellas” ως η δυτική κατασκευή μιας εξιδανικευμένης εικόνας της αρχαίας Ελλάδας υπήρξε κομβικής σημασίας για τη διαμόρφωση της ευρωπαϊκής νεωτερικότητας, ενώ έχει λειτουργήσει νομιμοποιητικά για την ίδια την ύπαρξη της σύγχρονης Ελλάδας. Παράλληλα, οι αξίες, η αισθητική και οι ίδιες οι εξελικτικές ιεραρχίες του κλασικισμού ήρθαν να επικυρώσουν τη δυτική ανωτερότητα και να νομιμοποιήσουν τα φαινόμενα ευρωπαϊκής κατάκτησης και υποδούλωσης ανά την υφήλιο. Η έννοια “Hellas” συμπεριλαμβάνει επίσης τα χριστιανικά και θρησκευτικά θεμέλια της υποτιθέμενα “κοσμικής” δυτικής παράδοσης αλλά και της διαχρονικής χρήσης της Ελλάδας ως χώρας

αναχώματος, πολιτισμικού συνόρου, και εκπολιτιστικού προπυργίου ανάμεσα στο Χριστιανισμό και το Ισλάμ, την Ανατολή και τη Δύση, τον καπιταλισμό και τον κομμουνισμό, τον “πολιτισμό” και τη “βαρβαρότητα”.

Το *Να απο-αποικιοποιήσουμε την Hellas* σημαίνει να εκθέσουμε τις αποικιακές γενεαλογίες που πυροδοτούν τα φαινόμενα οριενταλισμού, βαλκανισμού, ξενοφοβίας, ρατσισμού και σεξισμού και τα οποία διατυπώνονται στο όνομά της.

Υπηρετώντας την ενεργή επαναδιαμόρφωση της έννοιας “Hellas” μέσα από αναδυόμενα χειραφετητικά και δημιουργικά ανήκιν, επιθυμούμε εξάλλου να εμπνεύσουμε την περαιτέρω ενεργοποίηση και τεκμηρίωση εμπειριών, πρακτικών, μορφών μνήμης, κινημάτων, γενεαλογιών και σχέσεων που συχνά βρίσκονται στο περιθώριο, υποβαθμίζονται, και καθίστανται μη αφηγήσιμα στα κυρίαρχα μνημονικά και ερμηνευτικά πλαίσια, συνηγορώντας έτσι στη διάνοιξη διαδρομών που οδηγούν σε πιο βιώσιμα, συμπεριληπτικά και χειραφετημένα μέλλοντα.

S K Q Π Ö I

Η πρωτοβουλία *Να απο-αποικιοποιήσουμε την Hellas* φιλοδοξεί να γίνει μια νομαδική πλατφόρμα ερευνητριών, καλλιτεχνών, ακτιβιστών και εκπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών που φιλοδοξεί να συνεισφέρει στο παγκόσμιο απο-αποικιοκρατικό κίνημα, σε διάλογο με ανάλογα κινήματα στα Βαλκάνια, τη Μέση Ανατολή και τον Παγκόσμιο Νότο, και να αναπτύξει μια διαρκή, ανοικτή και παραγωγική συζήτηση για τις μακροπρόθεσμες συνέπειες της αποικιοκρατίας, του ρατσισμού και της ξενοφοβίας στην Ελλάδα και τον κόσμο, αλλά και τη συσχέτισή της με τα παγκόσμια κινήματα για τα δικαιώματα αυτοχθόνων και προσφύγων.

► Μέσα από συλλογική έρευνα, ομάδες εργασίας, δημόσιες εκδηλώσεις, δημοσιεύσεις, διδασκαλίες, η πρωτοβουλία επιδιώκει να ανοίξει έναν αναστοχαστικό δημόσιο πεδίο για ανταλλαγή και πειραματισμό. Το πεδίο αυτό μπορεί να αναπλαισιώσει την ήδη υπάρχουσα σημαντική έρευνα γύρω από τα ζητήματα που μας αφορούν και να δημιουργήσει διασυνδέσεις που υπερβαίνουν θεσμικούς και ακαδημαϊκούς διαχωρισμούς.

► Αποβλέπουμε στην ανάδειξη νέων ερευνητικών οριζόντων, καινοτόμων ακτιβιστικών μεθόδων και στην οργάνωση εκδηλώσεων γύρω από 3 θεματικούς άξονες που αντιπροσωπεύουν, κατά τη γνώμη μας, κομβικά κριτικά πεδία της συλλογικής έρευνας, σκέψης και κινητοποίησης: Έθνος και Φυλή, Μνήμη και Μνημεία, Κοσμοπολιτισμοί και Κοσμοπολιτικές.

► Επιζητούμε να συσχετίσουμε την διακοσαετή επέτειο της ελληνικής επανάστασης με την τρέχουσα παγκόσμια συζήτηση σχετικά με την εποικιστική αποικιοκρατία, τον οριενταλισμό/βαλκανισμό, τον ευρωκεντρισμό, τη λευκή υπεροχή, την πατριαρχία, τον φυλετικό καπιταλισμό, τη διεθνή κυκλοφορία κεφαλαίου και την παγκόσμια διακυβέρνηση. Οι συζητήσεις αυτές θα κορυφωθούν στο Διεθνές Συμπόσιο με τίτλο *Απο-αποικιοποιώντας την Hellas: Ηγεμονικά Παρελθόντα, Ανταγωνιστικά Παρόντα, Χειραφετημένα Μέλλοντα* τον Οκτώβριο του 2021.